

ด่วนที่สุด

ที่ สม ๐๐๐๓/๑๖๖

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารบี ชั้น ๖-๗
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๒

เรื่อง การปฏิบัติตามกฎหมายทุกชั้นคอนคาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

อ้างถึง ๑. หนังสือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม ๐๐๐๓/๑๖๖ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๒
๒. หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๔๐๔/๑๐๒๔๓ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๒

คามหนังสือที่อ้างถึง (๑) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ(กสม.)ได้เคยมีข้อเสนอแนะ
โดย ขอให้รัฐบาล เร่งปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ อย่างจริงจัง เพื่อเป็นหลักประกัน
คุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ภาคพลเมือง ชุมชนจะได้อยู่เย็นเป็นสุขอย่างค่อเนื่อง ซึ่งสำนักเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรี(สนร.)ได้ส่งเรื่องให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและ สนร.พิจารณาในส่วน
ที่เกี่ยวข้องคามหนังสือที่อ้างถึง (๒) ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ต่อมาปรากฏว่าคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๒ รับหลักการในร่าง
พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่...) พ.ศ....ตามความเห็นของสำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อเสนอเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ขอแสดงความห่วงใยและกังวลใจโดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติมีเนื้อหาสาระอันเป็นสาระสำคัญที่นำไปสู่การขัดคอเจตนารมณ์ของ
รัฐธรรมนูญ

๑.๑ โดยในภาพรวมการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติที่น่าจะทำให้
ให้องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมค่ออยู่ภายใต้การบริหารราชการแผ่นดิน โดยฝ่ายบริหารผ่านส่วนราชการที่

เกี่ยวข้อง จึงอาจเป็นการขัดต่อหลักการความเป็นอิสระตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗
วรรคสอง

๑.๒ การกำหนดให้องค์การอิสระสิ่งแวดล้อมทำงานภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) และต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการ ย่อมแสดงให้เห็นถึงความไม่เป็นอิสระในกรทำงานที่ถูกควบคุมโดย สผ.และคณะกรรมการผู้ชำนาญการ (มาตรา ๕๑/๒)

๑.๓ การให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจเพิกถอนการจดทะเบียนองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมได้ เท่ากับให้อำนาจของนักการเมืองเข้าไปครอบงำและแทรกแซงการแสดงความคิดเห็นขององค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อม (มาตรา ๕๑/๓)

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงขอยืนยันว่า รัฐบาลต้องจัดให้มีการดำเนินงานขององค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อม (ชั่วคราว) และผลักดันร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเดิมรูปแบบ เช่น ร่างพระราชบัญญัติองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดทำแล้วเสร็จตั้งแต่กันยายน ๒๕๕๑ นั้น เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา จึงจะเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ วรรคสอง

ประการที่สอง กระบวนการออกกฎหมายขัดต่อหลักการสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคสอง ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า การออกกฎหมายที่มีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน รัฐต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทั่วถึงก่อนดำเนินการ ดังนั้นการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าสู่กระบวนการดังกล่าวอันเป็นสิทธิในข้อมูลข่าวสารที่รัฐธรรมนูญได้รับรองไว้แล้ว

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาถึง มาตรการหรือข้อเสนอของรัฐบาลและภาคธุรกิจแล้วแต่เป็นมาตรการในเชิงรับซึ่งมิใช่การแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุและอาจนำไปสู่การขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความเห็นว่า ต้องกำหนดมาตรการในเชิงป้องกัน ควบคุมและให้ความมั่นใจต่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ชีวิตและสุขภาพของประชาชน ซึ่งต้องให้ความสำคัญตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายในกรณีพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเร่งด่วน ที่เป็นรูปธรรม ดังต่อไปนี้

๑. รัฐบาลต้องเปิดเผยข้อมูลของ ๑๖ โครงการก่อสร้างสาธารณะ รวมทั้งรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม รายงานการประเมินผลวิเคราะห์ของผู้ชำนาญการ และรายงานการประเมินความเสี่ยง

๒. รัฐบาลต้องเปิดเผยความคืบหน้าในการจัดกลุ่มของ ๑๖ โครงการ ตามพื้นที่ที่ตั้งโครงการ เพื่อดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐ และการดำเนินการตามเงื่อนไของค์ประกอบของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ วรรคสอง

๓. รัฐบาลต้องดำเนินการตามแนวทางการประเมินผลกระทบในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนทั้งสามกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็กลุ่มที่ทำการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ หรือกลุ่มที่ยังไม่ได้ทำการประเมิน และกลุ่มโครงการอื่นๆ ที่ต้องจัดให้มีกระบวนการทบทวนรายงานประเมินผลกระทบทางสุขภาพโดยสาธารณะ

๔. การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าสำหรับกรณีนี้รัฐบาลต้องจัดตั้งคณะกรรมการอิสระจากสถาบันการศึกษาและองค์กรพัฒนาเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพในลักษณะชั่วคราว เพื่อให้ความเห็นในการวิเคราะห์รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน และต้องจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในชุมชน

๕. การรองรับมลพิษของพื้นที่เขตอุตสาหกรรมมาบตาพุด ในเรื่องนี้รัฐบาลต้องดำเนินการให้มีการประเมินศักยภาพในการรองรับมลพิษของพื้นที่เพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติใน ๑๖ โครงการ

๖. พื้นที่กันชนเขตอุตสาหกรรมมาบตาพุด โดยการดำเนินการในเรื่องนี้ต้องกำหนดให้มีเขตปลอดมลพิษที่ชัดเจนและถูกต้องสอดคล้องตามหลักวิชาการ รวมทั้งต้องกำหนดให้มีพื้นที่กันชนที่เหมาะสมสอดคล้องกับความเป็นจริงทั้งพื้นที่ของรัฐและเอกชนสำหรับพื้นที่อุตสาหกรรมทุกส่วนและมีมาตรการในการกำจัดกากพิษอุตสาหกรรมและขยะที่ก่อให้เกิดมลภาวะ

๗. กำหนดแผนป้องกันและบรรเทาอุบัติภัยที่มีความพร้อมและสมบูรณ์ โดยรัฐบาลต้องมีการจัดทำแผนและกฎการปฏิบัติการสำหรับป้องกันและบรรเทาอุบัติภัย และเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของสารเคมีต่างๆ ตลอดจนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สหภาพแรงงาน องค์กรของพนักงาน องค์กรสาธารณกุศล และประชาชนกลุ่มต่างๆ ในชุมชนให้ครบถ้วน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ข้อคิดเห็นข้อห่วงใยและกังวลใจ และข้อเสนอดังกล่าวข้างต้น คณะรัฐมนตรีจะได้รับไว้พิจารณาใคร่ครองอีกชั้นหนึ่ง เพื่อชี้แจงไว้ ซึ่งเจตนารมณ์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในสังคมไทยตลอดไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

โทร ๐ ๒๑๔๑ ๓๕๓๗-๔๒ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๕๕๔๘